

การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิดที่เกี่ยวกับฐานทรัพยากรด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

The Documentary Research to Synthesize Components of Resource Based View through systematic literature reviews for E-commerce

อภิชนา พิภาวกร^{1*}, ประสพชัย พสุนนท์², สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์³

Apichaya Pipawakorn^{1*}, Prasobchai Pasunon², Somnuk Aujirapongpan³

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร^{1*,2}, สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์³

Faculty of Management Science, Silpakom University^{1*,2}, School of Management, Walailak University³

Pipawakorn.a@gmail.com^{1*}, Pasunon@gmail.com², Asomnuk@wu.ac.th³

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิดที่เกี่ยวกับฐานทรัพยากร ด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่นำเสนอในงานวิจัย บทความวิชาการ หรือเอกสารทางวิชาการต่างๆ พบว่า มีจำนวนทั้งหมด 40 เรื่อง ซึ่งเป็นบทความที่ศึกษาผลของแนวคิดทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-Based View) ในบริบทธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ที่ถูกตีพิมพ์จากฐานข้อมูลออนไลน์ Academy of Management Annals ในระยะเวลา 10 ปี คือ พ.ศ.2556 – 2566 ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดที่เกี่ยวกับฐานทรัพยากรสำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถแบ่งการสังเคราะห์ออกเป็น 2 มิติ คือ 1) มิติด้านทรัพยากรที่จับต้องได้ (Tangibles resources) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1.1) ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน (Current Asset) 1.2) ทรัพยากรสินทรัพย์กายภาพ (Physical) 1.3) ทรัพยากรเทคโนโลยี (Technological) และ 1.4) การจัดการระบบองค์กร (Organizational) 2) มิติด้านทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ (Intangibles resources) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 2.1) ทุนมนุษย์ (Human Capital) 2.2) นวัตกรรม (Innovation) 2.3) บรรษัทภิบาล (Governance) และ 2.4) ด้านความสามารถ (Capabilities)

คำสำคัญ: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ, การสังเคราะห์องค์ประกอบ, ฐานทรัพยากร, การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

Abstract

This research aims to study and synthesize the components of the ideas related to resource-based view through systematic literature reviews for electronic commerce presented in research works, academic articles, or various academic documents. It was found that there are a total of 40 articles that study the results of the Resource-Based View concept in the context of electronic commerce businesses. These articles were published in the online database "Academy of Management Annals" over a period of 10 years, from 2013 to 2023. The study results revealed that the concept of resource-based view for electronic commerce can be divided into two dimensions. The first dimension is tangible resources, which includes four components: 1.1) Current assets, 1.2) Physical assets, 1.3) Technological assets, and 1.4) Organizational system management. The second dimension is intangible resources, which includes four components: 2.1) Human capital, 2.2) Innovation, 2.3) Governance, and 2.4) Capabilities.

Keywords: Systematic review, Resource-Based View, RBV, E-commerce

บทนำ

ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ จากรายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2563 มีมูลค่าจำนวนทั้งสิ้น 3,782,174.30 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโต ร้อยละ 0.40 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565) และทำให้ประเทศไทยมีมูลค่าอีคอมเมิร์ซสูงเป็นอันดับสอง ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากประเทศอินโดนีเซีย ในขณะที่อัตราการให้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย อยู่ที่ ร้อยละ 94 ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 ในภูมิภาคฯ รองจากประเทศสิงคโปร์ และคาดการณ์ว่าในปี 2568 มูลค่าสินค้ารวมเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยจะมีมูลค่า 5.3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีที่ ร้อยละ 15 และคาดการณ์ในปี 2573 จะมีมูลค่าประมาณ 1-1.65 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยบริการส่งอาหารออนไลน์ และการซื้อของสดออนไลน์ เป็นบริการดิจิทัล 3 อันดับแรกที่มีอัตราการให้บริการสูงสุดในกลุ่มคนไทยที่อยู่ในเขตเมือง (Google, Temasek และ Bain & Company, 2023)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะได้รับการผลักดันด้านนโยบายทางเศรษฐกิจ แต่การเติบโตกลับชะลอตัว โดยในปี 2566 ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะขยายตัวราวร้อยละ 4-6 ซึ่งเป็นการเติบโตในอัตราที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับสามปีที่ผ่านมา (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2565) เนื่องจากการอึมครึมหลังจากที่จำนวนผู้ใช้บริการธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รายใหม่ เข้ามาเป็นจำนวนมากในช่วงโควิด-19 รวมถึงค่าครองชีพและราคาสินค้าที่ปรับสูงขึ้น ภายใต้สถานการณ์กำลังซื้อของผู้บริโภคที่ยังเปราะบางหรือมีจำกัด

ดังนั้นเพื่อให้ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถอยู่รอดได้ภายใต้การแข่งขันที่รุนแรงขึ้น สิ่งที่ต้องพิจารณาพิจารณา คือ การค้นหาทรัพยากรในองค์กร จากทฤษฎีฐานทรัพยากร (Barney, 1991) ทรัพยากรที่มีลักษณะที่สำคัญของทรัพยากรเชิงกลยุทธ์มี 4 คุณลักษณะ คือ มีคุณค่า (Valuable) หายาก (Rare) ไม่สามารถทดแทนได้ (Inimitable) และทดแทนไม่ได้โดยสมบูรณ์ (Non Substitutable) เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ทรัพยากรพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เข้าใจถึงมุมมองกิจกรรมของผู้ประกอบการภายในองค์กร ซึ่ง

สภาวะแวดล้อมผู้ประกอบการภายในองค์กรนั้นสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอุตสาหกรรม (Posen et al., 2023; Jacobsen et al., 2022) อาทิเช่น กำลังการผลิตด้านการวิจัยและพัฒนาที่เหนือกว่า การจัดสรรเงินทุนค่าจ้าง และเงินเดือนที่ต่ำกว่าธุรกิจคู่แข่ง ความสามารถในการเชื่อมโยงเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เหนือกว่า ช่วยส่งเสริมห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจ และความสามารถที่โดดเด่นเหนือคู่แข่งมาขับเคลื่อนธุรกิจ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการได้ (Grodal et al., 2023; Sengul et al., 2019; Jacobsen et al., 2022; Mola et al., 2020) ด้วยสถานการณ์หลังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 พฤติกรรมผู้บริโภคมีการเว้นระยะห่างทั่วโลก อีกทั้งมาตรการสนับสนุนของรัฐบาลไทย ทำให้ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำเป็นต้องเข้าสู่ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิดที่เกี่ยวกับฐานทรัพยากร ด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์นี้ จะช่วยให้ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งธุรกิจ B2B-B2C และ C2B (Wigand, 1997) สามารถดึงทรัพยากรของตนเองมาพัฒนาศักยภาพและความสามารถขององค์กรธุรกิจ เพื่อแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทความที่มีแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ซึ่งบทความที่นำมาสังเคราะห์เป็นบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ เพื่อให้ความหมายและสังเคราะห์องค์ประกอบของฐานทรัพยากรในบริบทด้านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ขนาดกลางและขนาดย่อม ด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

นิยามศัพท์

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce หรือ E-Commerce) (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2561) เป็นการดำเนินการซื้อขายสินค้าและบริการด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ต กล่าวคือการซื้อขายกันแบบออนไลน์ การค้าในรูปแบบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นั้น มีส่วนช่วยให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ลดต้นทุน ลดกระบวนการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการลูกค้าได้อย่างทั่วถึง ขยายตลาดได้กว้าง สามารถซื้อขายได้ทุกที่ ทุกเวลา

ทฤษฎีฐานทรัพยากรนับเป็นแหล่งกำเนิดความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของธุรกิจ ตั้งแต่ทศวรรษปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา ทฤษฎีฐานทรัพยากรได้รับความนิยมนำมาใช้ในการวางกลยุทธ์ทางธุรกิจ ซึ่ง (Barney, J.1986; Barney, J.1991; Barney, et al. 2005; Barney, et al. 2021) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมุมมองด้านทรัพยากรว่า ประเภทของทรัพยากรและสมรรถนะของหน่วยงานต่างๆ มีแตกต่างกัน การมีทรัพยากรที่มีค่า การได้มายากแก่การลอกเลียนแบบ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน จึงใช้ RBV เป็นเครื่องมือกลยุทธ์สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สร้างกำไร และเหมาะสมสำหรับการตัดสินใจทางกลยุทธ์ (Salsabila et al, 2022)

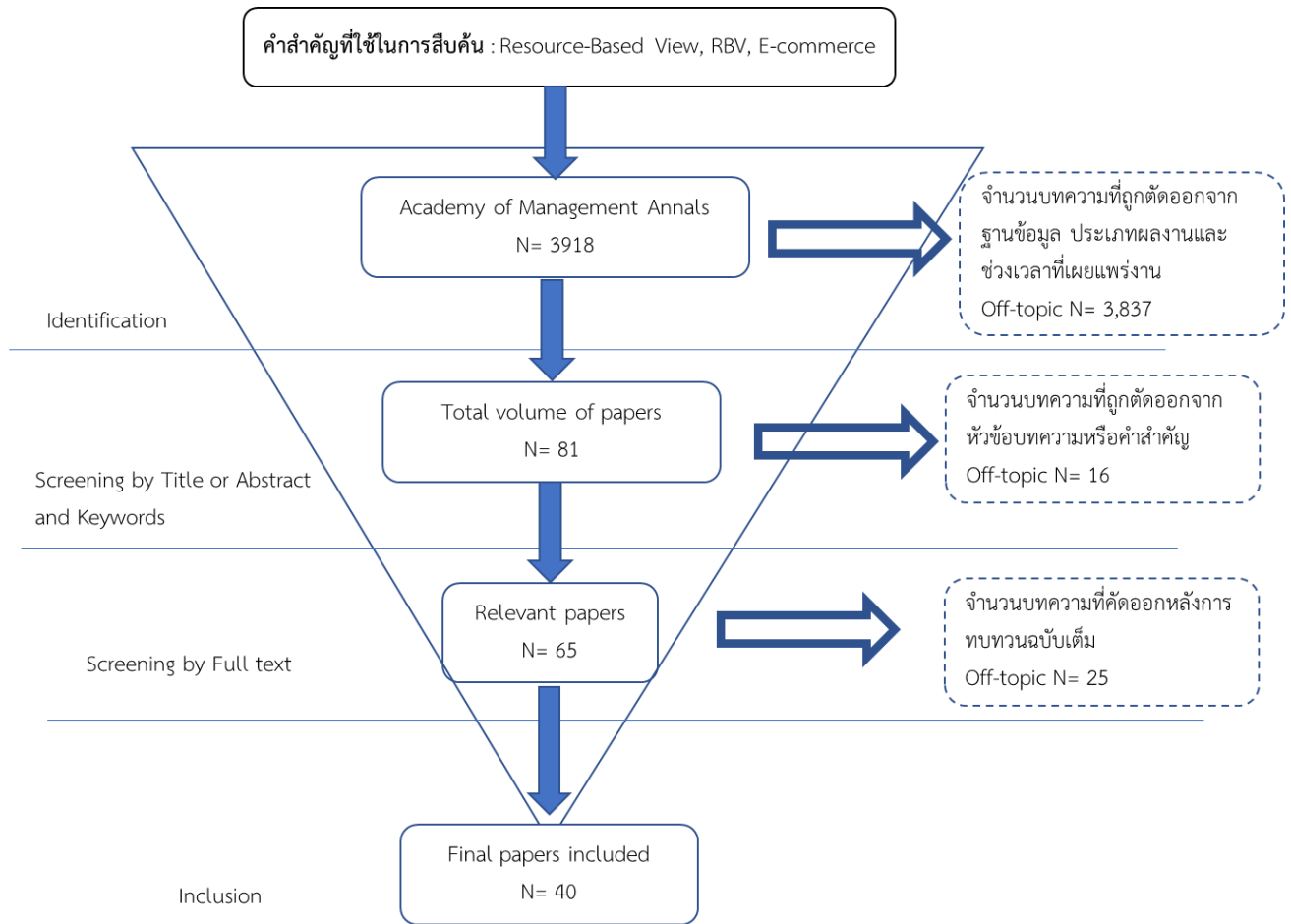
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยใช้กระบวนการคัดเลือกเอกสารทฤษฎีภูมิ ประกอบด้วยบทความวิชาการและบทความวิจัย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิเคราะห์ตามแนวทางของ (Scott, 2006) ซึ่งมีหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงเอกสาร ประกอบด้วย 1) มีความถูกต้อง มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ถูกต้องสมบูรณ์ ในบริบทหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 2) มีความน่าเชื่อถือ ปรากฏจากการบิดเบือน 3) มีความเป็นตัวแทน สามารถระบุแสดงรายละเอียดแทนเอกสารประเภทเดียวกันได้อย่างเหมาะสม และ 4) มีความชัดเจน สามารถเข้าใจง่ายตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยรูปแบบการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อสังเคราะห์ บทความวิจัยที่มีแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีฐานทรัพยากร(Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) บทความวิจัยดังกล่าวสืบค้นจากระบบฐานข้อมูลวารสารออนไลน์ SCImago Journal and country rank จากการวัดผลของเว็บไซต์ในปี 2565 คัดเลือกวารสารกลุ่ม Business, Management and Accounting พบว่ามีจำนวน 2,398 วารสาร โดยวารสารอันดับสูงสุด คือ Academy of Management Annals (Q1คะแนน SJR 15.633) การสืบค้นและคัดเลือกงานวิจัยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ 1) เป็นบทความที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง 2) เป็นบทความวิจัยที่ศึกษาผลของการทฤษฎีฐานทรัพยากร(Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) 3) เป็นบทความที่มีการเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษในวารสารวิชาการนานาชาติ และ 4) เป็นบทความวิจัยที่มีการเผยแพร่ในงานวิจัย มีการตีพิมพ์ในระยะเวลา 10 ปี คือ พ.ศ.2556 – 2566 หรือ ค.ศ. 2013 – 2023 โดยมีคำหลักที่ใช้ในการสืบค้น ได้แก่ “Resource-Based View” “RBV” “E-commerce” ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยได้ทั้งหมดจำนวน 3,918 บทความ ได้บทความที่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้บทความจากฐานข้อมูล Academy of Management Annals จำนวนทั้งหมด 81 บทความ โดยมีเกณฑ์การคัดเขาและคัดออกบทความตามตารางที่ 1 สำหรับกระบวนการคัดเลือกบทความ แสดงดังภาพที่ 1 และมีบทความที่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 40 บทความ

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณาการคัดเขาและคัดออกบทความเกี่ยวกับทฤษฎีฐานทรัพยากรสำหรับการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

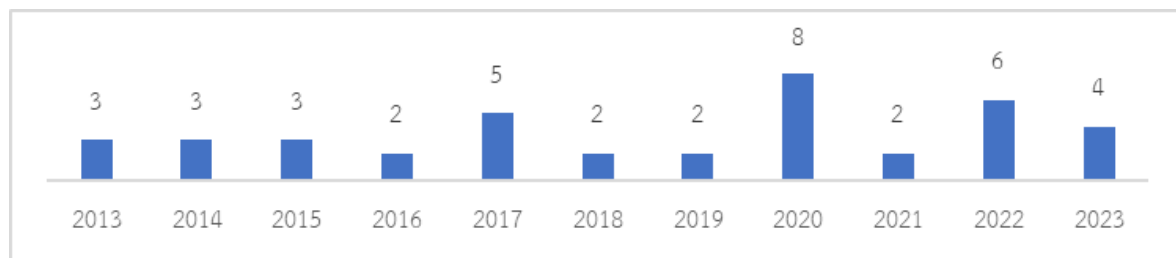
เกณฑ์	การคัดเข้า (Inclusion Criteria)	การคัดออก (Exclusion Criteria)
ฐานข้อมูล วารสารที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล	SCImago Journal and country rank วารสารอันดับที่ 1 (Q1) กลุ่ม Business, Management and Accounting	วารสารที่ไม่อยู่ใน SCImago Journal and country rank และ วารสารที่ไม่ได้อันดับที่ 1 (Q1) ในกลุ่ม Business, Management and Accounting
ประเภทผลงาน	บทความที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง	บทความที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยประเภทอื่นๆ
ช่วงเวลาเผยแพร่	ตีพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ.2556 – 2566 หรือ ค.ศ. 2013 – 2023	ตีพิมพ์ก่อน พ.ศ. 2556 หรือ ค.ศ. 2013
หัวข้อบทความหรือคำสำคัญ	“Resource-Based View” “RBV” “E-commerce”	บทความที่มีหัวข้อหรือคำสำคัญที่แตกต่างกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ภาพที่ 1 : การคัดเลือกบทความที่เกี่ยวข้องของทฤษฎีฐานทรัพยากร(Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเชิงเอกสารทฤษฎีฐานทรัพยากร(Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) จากวารสาร Academy of Management Annals พบว่า บทความวิจัยส่วนใหญ่ตีพิมพ์ ในระหว่างปี พ.ศ.2562 – 2567 หรือ ค.ศ. 2018-2023 จำนวน 24 เรื่อง ร้อยละ 60.00 รองลงมา อยู่ระหว่างปี พ.ศ.2557 – 2561 หรือ ค.ศ. 2013-2017 จำนวน 16 เรื่อง ร้อยละ 40.00 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 : แสดงจำนวนบทความวิจัยที่เผยแพร่ในแต่ละปี

โดยแหล่งที่มาของข้อมูลที่เผยแพร่ จากวารสาร Academy of Management Annals ซึ่งมีการตีพิมพ์งานวิจัยด้านแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับฐานทรัพยากร สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 40 บทความ เมื่อพิจารณาเนื้อหาพบว่า จำแนกได้เป็น 2 ด้าน ดังตารางที่ 2 ดังนี้

- 1) ด้านทรัพยากรที่จับต้องได้ (Tangibles resources) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน (Current Asset) ทรัพย์สินกายภาพ (Physical) ทรัพย์สินเทคโนโลยี (Technological) และการจัดการระบบองค์กร (Organizational)
- 2) ด้านทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ (Intangibles resources) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ทุนมนุษย์ (Human Capital) นวัตกรรม (Innovation) บรรษัทภิบาล (Governance) และด้านความสามารถ (Capabilities)

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

ผู้วิจัยและปีที่เผยแพร่	ด้านทรัพยากรที่จับต้องได้				ด้านทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้			
	สินทรัพย์หมุนเวียน	ทรัพย์สินกายภาพ	ทรัพย์สินเทคโนโลยี	การจัดการระบบองค์กร	ทุนมนุษย์	นวัตกรรม	บรรษัทภิบาล	ความสามารถ
Harvey, J. F., Bresman, H., Edmondson, A. C., & Pisano, G. P. (2022)					✓	✓		
Massa, L., Tucci, C. L., & Afuah, A. (2017)				✓				
Bernstein, E. S. (2017)	✓		✓					✓
Knight, A. P., Greer, L. L., & De Jong, B. (2020)				✓	✓			
Posen, H. E., Ross, J. M., Wu, B., Benigni, S., & Cao, Z. (2023)				✓		✓	✓	
Josefy, M., Kuban, S., Ireland, R. D., & Hitt, M. A. (2015)		✓		✓				
Sengul, M., Costa, A. A., & Gimeno, J. (2019)	✓			✓				
Gioia, D. A., Patvardhan, S. D., Hamilton, A. L., & Corley, K. G. (2013)				✓				
Ocasio, W., Pozner, J. E., & Milner, D. (2020)				✓		✓		✓
Jacobsen, D. H., Stea, D., & Soda, G. (2022)				✓	✓		✓	
Joseph, J., & Gaba, V. (2020)				✓				
Zahra, S. A., Neubaum, D. O., & Hayton, J. (2020)			✓	✓		✓		
Williams, T. A., Gruber, D. A., Sutcliffe, K. M., Shepherd, D. A., & Zhao, E. Y. (2017)				✓		✓		
Schnackenberg, A. K., Bundy, J., Coen, C. A., & Westphal, J. D. (2019)				✓				✓
Battilana, J., & Lee, M. (2014)	✓			✓				

ผู้วิจัยและปีที่เผยแพร่	ด้านทรัพย์สินที่จับต้องได้				ด้านทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้			
	สินทรัพย์หมุนเวียน	ทรัพย์สินกายภาพ	ทรัพย์สินเทคโนโลยี	การจัดการระบบองค์กร	ทุนมนุษย์	นวัตกรรม	บรรษัทภิบาล	ความสามารถ
Lazar, M., Miron-Spektor, E., Agarwal, R., Erez, M., Goldfarb, B., & Chen, G. (2020)				✓	✓	✓		
Lievens, F., Harrison, S. H., Mussel, P., & Litman, J. A. (2022)		✓			✓		✓	
Ahuja, G., & Novelli, E. (2017)	✓	✓		✓				
Castro, A., Phillips, N., & Ansari, S. (2020)				✓				✓
Humphrey, S. E., & Aime, F. (2014)				✓	✓	✓		
Cappelli, P., & Eldor, L. (2023)				✓	✓			
Grodal, S., Krabbe, A. D., & Chang-Zunino, M. (2023)		✓	✓				✓	
Wowak, A. J., Gomez-Mejia, L. R., & Steinbach, A. L. (2017)					✓	✓		
Garud, R., Tuertscher, P., & Van de Ven, A. H. (2013)				✓			✓	
Aguilera, R. V., Desender, K., Bednar, M. K., & Lee, J. H. (2015)				✓				✓
Maitlis, S., & Christianson, M. (2014)				✓	✓			
Mainemelis, C., Kark, R., & Epitropaki, O. (2015)					✓		✓	
Ones, C. O. (2016)				✓	✓	✓		
Fengel, F. M., & Strese, S. (2022)			✓		✓	✓	✓	
Noble, D., & Mazzei, M. (2018)		✓	✓		✓		✓	
Mola, L., Gaudenzi, B., & Rossignoli, C. (2020)	✓				✓	✓		
Chadwick, C., & Flinchbaugh, C. (2021)					✓	✓		
Chen, Z. (2021)				✓				
Hallen, B. L., Davis, J. P., & Murray, A. (2020)				✓	✓			
Schilke, O., Hu, S., & Helfat, C. E. (2018)					✓	✓		
Eggers, J. P., & Kaplan, S. (2013)					✓	✓		
Posen, H. E., Ross, J. M., Wu, B., Benigni, S., & Cao, Z. (2023)		✓	✓	✓	✓	✓		
Jia, S. (2022)					✓			
NANA, A., LAVIOLETTE, E. M., & Theodoraki, C. (2022)		✓						
Geiger, M., & Lee, J. Y. (2016)				✓	✓			
รวม	5	7	6	26	21	15	8	5

หมายเหตุ ผลการสังเคราะห์วรรณกรรมโดยผู้วิจัย

จากผลสังเคราะห์วรรณกรรม ตามตารางในภาคผนวก พบว่า อันดับ1) มิติด้านทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 52.69 โดยองค์ประกอบที่มากที่สุดคือ ด้านทุนมนุษย์ ร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ ด้านความสามารถ ร้อยละ 30.61 ด้านนวัตกรรม ร้อยละ 16.33 และด้านบรรษัทภิบาล ร้อยละ 10.20 ตามลำดับ

อันดับ 2) มิติด้านทรัพย์สินที่จับต้องได้ ร้อยละ 47.31 โดยองค์ประกอบที่มากที่สุดคือ ด้านการจัดการระบบองค์กร ร้อยละ 59.09 รองลงมา คือ ด้านทรัพย์สินกายภาพ ร้อยละ 15.91 ด้านทรัพย์สินเทคโนโลยี ร้อยละ 13.64 และสินทรัพย์หมุนเวียน ร้อยละ 11.36 ตามลำดับ

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ในตารางที่ 1 พบว่า มีบางองค์ประกอบปรากฏในวรรณกรรมจำนวนไม่มาก เช่น ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน ด้านทรัพย์สินกายภาพ และด้านทรัพย์สินเทคโนโลยี เนื่องจาก กระแสหลักของฐานทรัพยากร (Resource-Based View) สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) มุ่งเน้นในเฉพาะส่วนการจัดการระบบองค์กร ทุนมนุษย์และด้านความสามารถเชิงพลวัต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Al-Omouh, et al. (2020) ซึ่งพบว่า ทุนสังคมและกระบวนการสร้างความร่วมมือกันทางธุรกิจ แสดงผลกระทบเชิงบวกในกระบวนการสร้างความร่วมมือกันและการกระทำทางธุรกิจที่เป็นนักในองค์กรต่อความคล่องตัวระหว่างวิกฤตโรคระบาด COVID-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Amiri, et al. (2023) และ Kosiol, et al. (2023) ซึ่งพบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันและความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจสามารถบรรลุได้เฉพาะเมื่อองค์กรรู้จักระบุส่งเสริม และนำทรัพยากรของตนไปสู่การสร้างความสามารถของตน ทั้งยังได้เพิ่มเติมปัจจัยทางสังคม ความรู้ขององค์กร และลักษณะขององค์กร เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางความรู้และประสิทธิภาพขององค์กร ดังนั้นงานวิจัยเชิงเอกสารองค์ประกอบของฐานทรัพยากร สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ครั้งนี้ จะนำเสนอองค์ประกอบทั้งหมดที่พบจากการสังเคราะห์ เพื่อเป็นกรอบสำหรับการวิจัยและสิ่งนี้ถือเป็นช่องทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากการวิจัยเชิงเอกสารสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิดที่เกี่ยวกับฐานทรัพยากร สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ด้าน มีรายละเอียดประกอบ ดังนี้

1) ด้านทรัพยากรที่จับต้องได้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน มีรูปแบบ เช่น สินค้าคงเหลือ ลูกหนี้ เงินสด เงินฝากธนาคาร ธนบัตร หุ้่น จากการศึกษาพบความสัมพันธ์บวกที่มีความเข้มงวดมากกว่าการมีความรู้ทางการเงิน (Financial literacy) และการเติบโตทางการเงินของ บริษัท ขนาดเล็กในประเทศบังคลาเทศ การศึกษาที่ผ่านมาจำนวนมาก (Ganyaupfu, 2013; Peters et al., 2014; Hossain et al., 2023) ได้เปรียบเทียบผลกระทบที่คล้ายคลึงกันระหว่างการมีความรู้ทางการเงินและผลลัพธ์ทางการเงินของบริษัทในบริบทต่าง ๆ ผู้เป็นเจ้าของและผู้จัดการเป็นทรัพยากรที่สำคัญสำหรับบริษัทขนาดเล็กที่วางแผนใช้ทรัพยากรอื่น ๆ และตัดสินใจทุกรูปแบบ รวมทั้งการตัดสินใจทางการเงินและการลงทุน และดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจทั้งหมดซึ่งมีผลต่อการเติบโตทางการเงิน ในการจัดการกับกิจกรรมทางการเงิน การลงทุนที่เหมาะสม และการจัดการกับสภาพแวดล้อมการเงินภายนอก โดยมีความรู้ทางการเงินของเจ้าของและผู้จัดการเป็นเงื่อนไขพื้นฐาน

1.2 ทรัพย์สินกายภาพ มีรูปแบบ เช่น ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สินทรัพย์เหล่านี้ เป็นสินทรัพย์มีตัวตนมองเห็นได้ด้วยตา สัมผัสได้ทางกายภาพ จากการศึกษาของ Galati (2017) แสดงให้เห็นว่า ความประสบความสำเร็จในตลาดนานาชาติของโรงโม่ที่มีขนาดทางกายภาพและเศรษฐกิจขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chigara (2021) พบว่า ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีผลกระทบจากทรัพยากรต่อความแข่งขันของบริษัทขนาดเล็กในประเทศแอลจีเรีย ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Capital Resources) มีผลกระทบทางบวกของทางการแข่งขันแก่องค์กรที่เป็นเจ้าของ

1.3 ทรัพยากรสินเทคโนโลยี เกี่ยวข้องกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบ คอมพิวเตอร์ ระบบงานคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล และ ระบบรักษาความปลอดภัยดิจิทัล จากงานวิจัยที่ผ่านมาของ Mehmood, et al., (2023) พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและผลการดำเนินงาน มีการเชื่อมโยงตามกันเป็นลำดับ นอกจากนี้ อิทธิพลของความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ต่อผลการดำเนินงานมีการจัดการโดยการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง (Top management support: TMS) และผลการดำเนินงานเป็นไปได้มากขึ้นเมื่อ TMS มีระดับสูงขึ้น

1.4 การจัดการระบบองค์กร จากการศึกษาของ Crescimanno (2023) พบว่า ทรัพยากรขององค์กร (Firm's organizational resources) มีอิทธิพลในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการส่งออก ในหมวดหมู่ทรัพยากรเหล่านี้ มีมาตรฐานจากบุคคลที่สามที่บริษัทนำมาใช้ แทนเป็นเครื่องมือที่ปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งออกของบริษัท และได้รับข้อได้เปรียบในการแข่งขันต่อคู่แข่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ Heriqbal et al (2023) ที่พบว่า ประสิทธิภาพขององค์กรส่งผลต่อประสิทธิผลการส่งออก

2) ด้านทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

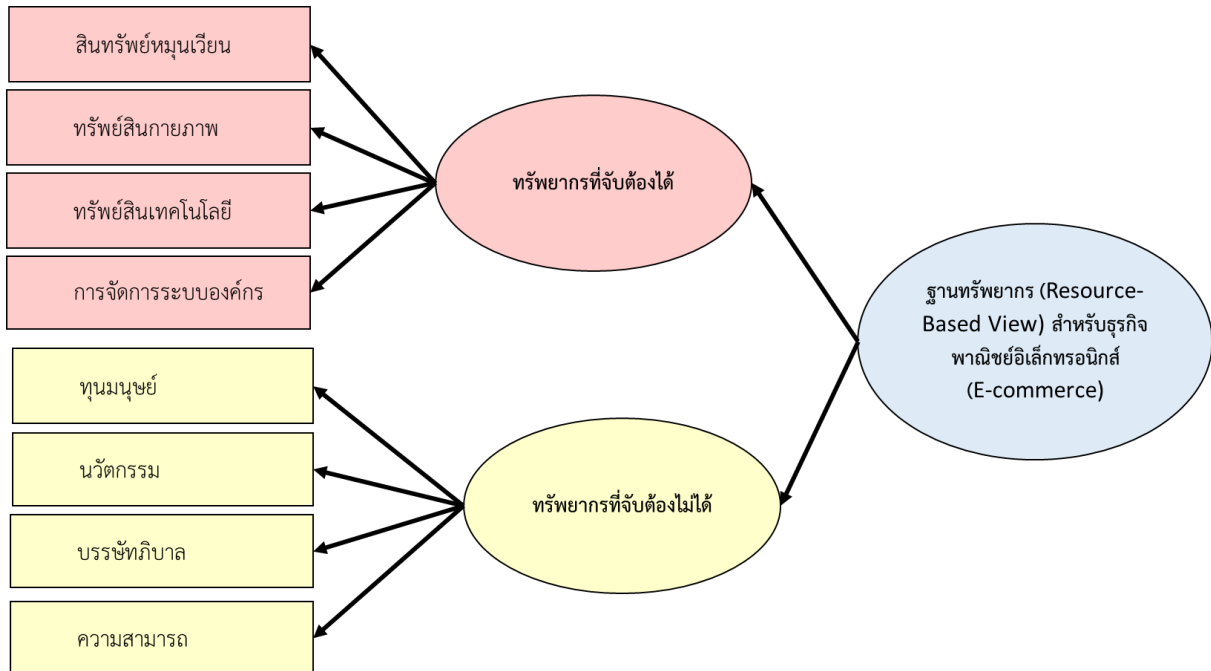
2.1 ทุนมนุษย์ ผลการวิจัยของ Silvestri, et al. (2023) พบว่า ทรัพยากรทางกลยุทธ์ 2 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์(Human resources) เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) และนักพัฒนาซอฟต์แวร์สำหรับแอปพลิเคชันบล็อกเชน และทักษะของผู้บริหารของบริษัทในการให้สิทธิให้ข้อมูลที่ละเอียดอ่อนและลับให้กับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถในการอ่านข้อมูลวิเคราะห์จากแอปพลิเคชันบล็อกเชน ทำให้เป็นทรัพยากรที่ทำให้เกิดความสามารถที่แตกต่างออกไป

2.2 นวัตกรรม เป็นกระบวนการในการนำผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ที่มีคุณค่าออกสู่ตลาด ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดความสำเร็จในอนาคตขององค์กร จากผลการวิจัยของ Okorie, et al. (2023) ได้ประยุกต์ใช้กรอบ VRIO ความสามารถหลักที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลระบุว่าเป็นรูปแบบของแข็งแกร่งทางแข่งขันที่เป็นไปได้สำหรับ บริษัทผู้ผลิตที่กำลังพยายามทำให้ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์(Net-zero) และสรุปสถานการณ์ของวิธีการนำเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า การศึกษานี้เน้นการจัดการทรัพยากรที่ไม่สามารถมองเห็นได้และพัฒนาความสามารถของการทำงาน โดยความสามารถของการจัดการทรัพยากรที่สำคัญเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การพัฒนา โดยใช้ RBV ในการประเมินศักยภาพในการแข่งขันของโครงการทางด้านความยั่งยืนขององค์กร

2.3 บรรษัทภิบาล การบริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย การปฏิบัติตามแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดำเนินการโดยบริษัทบรรลุการปรับปรุงทางประสิทธิภาพโดยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาของ (Sancha, C., et al., 2023; Chairina, C., & Tjahjadi, B., 2023) ชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติด้านการจัดการดำเนินการที่ยั่งยืนเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อบรรลุผลลัพธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นจากการบริหาร โดยเน้นบทบาทสำคัญของแผนการจัดการดำเนินการในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางด้านความยั่งยืน

2.4 ด้านความสามารถ ประกอบด้วย ความสามารถเชิงพลวัต (Nasution, et el, 2021) เป็นทักษะระดับสูงที่กำหนดความสามารถขององค์กรในการระบุโอกาสใหม่, การผสมผสาน, การสร้างและปรับแต่งทรัพยากรภายในและภายนอก เพื่อที่จะรับมือต่อสภาพแวดล้อมธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความสำคัญในการรักษาความได้เปรียบขององค์กร ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยหนึ่งสำหรับการพัฒนากลยุทธ์องค์กร เมื่อมีการทำธุรกิจออนไลน์ที่นำไปสู่ความเชี่ยวชาญที่มากขึ้น และการตอบสนองทางแข่งขันที่รวดเร็วมากขึ้น และความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นการทำให้บุคลากรมีศักยภาพหรือความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ผลการวิจัยของ Haque, A., (2023) พบว่า จากสถานการณ์โรค

ระบาด COVID-19 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่มีผลทำให้พนักงานมีผลลัพธ์ที่ดีขึ้น รวมถึงการกระตุ้นความพึงพอใจในงาน และความยืดหยุ่นขององค์กร(Organizational resilience) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Böhmer, N., & Schinnenburg, H. (2023) กระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HRM) กำลังเป็นไปในทิศทางที่ให้การสนับสนุนจากเทคโนโลยี AI มากขึ้น และ HRM มีบทบาทในการสนับสนุนการดิจิทัลทรานส์ฟอร์มเมชัน (Digital transformation) เพื่อความแข็งแกร่งทางการแข่งขันของบริษัท การศึกษาผลกระทบที่เป็นไปได้ทั้งด้านบวกและด้านลบต่อ HRM สถานะที่ทำงาน และองค์กรตลอดจากระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้จัดการในการนำ AI มาใช้งานเพื่อการเสริมสร้างและอัตโนมัติงาน

ภาพที่ 3 : องค์ประกอบฐานทรัพยากร สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

บทสรุปของงานวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิดที่เกี่ยวกับฐานทรัพยากร (Resource-Based View, RBV) ผ่านการทบทวนวรรณกรรมเชิงระบบสำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยวิเคราะห์จากงานวิจัย บทความวิชาการ และเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ผลการศึกษพบว่ามีความทั้งหมด 40 บทความที่ศึกษาแนวคิด RBV ในบริบทของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ บทความเหล่านี้ถูกเผยแพร่ในฐานข้อมูลออนไลน์ Academy of Management Annals ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี 2013 ถึง 2023 หรือ พ.ศ.2556 ถึง 2566

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแนวคิด RBV สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถแบ่งออกเป็นสองมิติ แต่ละมิติประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังนี้ มิติด้านทรัพยากรที่จับต้องได้ (Tangible Resources) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets) 1.2) สินทรัพย์ทางกายภาพ (Physical Assets) 1.3) สินทรัพย์ทางเทคโนโลยี (Technological Assets) 1.4) การจัดการระบบองค์กร (Organizational System Management) และมิติด้านทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Resources) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) ทุนมนุษย์ (Human Capital) 2.2) นวัตกรรม (Innovation) 2.3) การกำกับดูแล (Governance) และ 2.4) ความสามารถ (Capabilities)

ผลจากการศึกษาวิจัยนี้มีประโยชน์อย่างมากต่อผู้ประกอบการธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งขนาดกลางและขนาดย่อม ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ด้านทรัพยากรเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สำหรับนักวิชาการและนักวิจัยสามารถนำองค์ประกอบทรัพยากรที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้ไปต่อยอดโดยการผสมผสานกับแนวคิดและตัวแบบธุรกิจอื่นๆ เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน หรือพัฒนาเป็นเกณฑ์ในการประเมินองค์ประกอบทรัพยากรสำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและวิจัยในอนาคต อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาเชิงประจักษ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบแต่ละด้านของทรัพยากร โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดย่อมที่มุ่งเน้นธุรกรรม ระหว่างธุรกิจ (B2B) หรือระหว่างธุรกิจกับลูกค้า (B2C) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบของฐานทรัพยากรของพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ และการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างฐานทรัพยากรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ ผ่านบทบาทของกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2561) *คู่มือเปิดร้านออนไลน์ Easy Online Shop*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.dbd.go.th/data-storage/attachment/54da48c8471e7fa220c10894f.pdf>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). *การสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย (Value of e-Commerce Survey in Thailand)*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.etda.or.th/th/>.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565). *E-Commerce โตต่อ...แม้ชะลอลง มูลค่าตลาด B2C E-Commerce ช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ขยายตัวเฉลี่ย 26% ต่อปี คาด ปี 66 ขยายตัว 4-6% กินส่วนแบ่งต่อตลาดค้าปลีกรวม 16%*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/B2C-E-Commerce-z3361.aspx>
- Aguilera, R. V., Desender, K., Bednar, M. K., & Lee, J. H. (2015). Connecting the dots: Bringing external corporate governance into the corporate governance puzzle. *Academy of Management Annals*, 9(1), 483-573.
- Ahuja, G., & Novelli, E. (2017). Redirecting research efforts on the diversification-performance linkage: The search for synergy. *Academy of Management Annals*, 11(1), 342-390.
- Al-Omoush, K. S., Simón-Moya, V., & Sendra-García, J. (2020). The impact of social capital and collaborative knowledge creation on e-business proactiveness and organizational agility in responding to the COVID-19 crisis. *Journal of Innovation & Knowledge*, 5(4), 279-288.
- Amiri, N. A., Abdul Rahim, R. E., & Ahmed, G. (2023). The Organizational Resources and Knowledge Management Capability: A Systematic Review. *Journal of Information & Knowledge Management*, 22(04), 2350039.
- Barney, J.(1986), Organizational culture: can it be a source of sustained competitive advantage?," *Academy of Management Review*,11, 656-65.
- Barney, J.(1991), Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.

- Barney, Jay B., Ray, Gautam and Muhanna, Waleed A. (2005). Information technology and the performance of the customer service process: a resource-based analysis. *MIS Quarterly*, 29 (4), 625-652.
- Barney, J. B., Ketchen Jr, D. J., & Wright, M. (2021). Resource-based theory and the value creation framework. *Journal of Management*, 47(7), 1936-1955.
- Battilana, J., & Lee, M. (2014). Advancing research on hybrid organizing—Insights from the study of social enterprises. *Academy of Management Annals*, 8(1), 397-441.
- Bernstein, E. S. (2017). Making transparency transparent: The evolution of observation in management theory. *Academy of Management Annals*, 11(1), 217-266.
- Böhmer, N., & Schinnenburg, H. (2023). Critical exploration of AI-driven HRM to build up organizational capabilities. *Employee Relations: The International Journal*.
- Cappelli, P., & Eldor, L. (2023). The Use of Contracts on Employees: Their Widespread Use, and the Implications for Management. *Academy of Management Annals*, 17(1), 268-300.
- Castro, A., Phillips, N., & Ansari, S. (2020). Corporate corruption: A review and an agenda for future research. *Academy of Management Annals*, 14(2), 935-968.
- Chadwick, C., & Flinchbaugh, C. (2021). Searching for competitive advantage in the HRM-firm performance relationship. *Academy of Management Perspectives*, 35(2), 181-207.
- Chairina, C., & Tjahjadi, B. (2023). Green Governance and Sustainability Report Quality: The Moderating Role of Sustainability Commitment in ASEAN Countries. *Economies*, 11(1), 27.
- Chen, Z. (2021). Platform Coopetition and Strategies of Third-Party Complementors: Evidence from an E-Commerce Market. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2021, No. 1, p. 14577). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- Chigara, H. (2021). Resource Based View and competitiveness: An empirical study of the. *International Journal of Economic Performance*.
- Crescimanno, M., Mirabella, C., Borsellino, V., Schimmenti, E., Vrontis, D., Tinervia, S., & Galati, A. (2023). How Organizational Resources and Managerial Features Affect Business Performance: An Analysis in the Greek Wine Industry. *Sustainability*, 15(4), 3522.
- Eggers, J. P., & Kaplan, S. (2013). Cognition and capabilities: A multi-level perspective. *The Academy of Management Annals*, 7(1), 295-340.
- Fengel, F. M., & Strese, S. (2022). Paradoxical Tensions in a Digital Era: The Impact of Digital Orientation on Innovation Ambidexterity. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2022, No. 1, p. 11108). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- Garud, R., Tuertscher, P., & Van de Ven, A. H. (2013). Perspectives on innovation processes. *Academy of Management Annals*, 7(1), 775-819.
- Galati, A., Crescimanno, M., Tinervia, S., Iliopoulos, C., & Theodorakopoulou, I. (2017). Internal resources as tools to increase the global competition: the Italian wine industry case. *British Food Journal*, 119(11), 2406-2420.

- Ganyaupfu, E. M. 2013. "Entrepreneur and Firm Characteristics Affecting Success of Small and Medium Enterprises (SMEs) in Gauteng Province." *International Journal of Innovative Research in Management* 2 (9): 1–8.
- Geiger, M., & Lee, J. Y. (2016). HR Outsourcing and Small Business Performance: Linking Network Organization Theory to RBV. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2016, No. 1, p. 18077). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- Gioia, D. A., Patvardhan, S. D., Hamilton, A. L., & Corley, K. G. (2013). Organizational identity formation and change. *Academy of Management Annals*, 7(1), 123-193.
- Google, T. a. B. C. e-Conomy SEA Report - Through the waves, towards a sea of opportunity. https://services.google.com/fh/files/misc/e_conomy_sea_2023_report.pdf
- Grodal, S., Krabbe, A. D., & Chang-Zunino, M. (2023). The evolution of technology. *Academy of Management Annals*, 17(1), 141-180.
- Hallen, B. L., Davis, J. P., & Murray, A. (2020). Entrepreneurial network evolution: Explicating the structural localism and agentic network change distinction. *Academy of Management Annals*, 14(2), 1067-1102.
- Harvey, J. F., Bresman, H., Edmondson, A. C., & Pisano, G. P. (2022). A strategic view of team learning in organizations. *Academy of Management Annals*, 16(2), 476-507.
- Heriqbaldi, U., Jayadi, A., Erlando, A., Samudro, B. R., Widodo, W., & Esquivias, M. A. (2023). Survey data on organizational resources and capabilities, export marketing strategy, export competitiveness, and firm performance in exporting firms in Indonesia. *Data in brief*, 48, 109112.
- Hossain, M. M., Ibrahim, Y., & Uddin, M. M. (2023). Finance, financial literacy and small firm financial growth in Bangladesh: The effectiveness of government support. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 35(3), 336-361.
- Humphrey, S. E., & Aime, F. (2014). Team microdynamics: Toward an organizing approach to teamwork. *Academy of Management Annals*, 8(1), 443-503.
- Jacobsen, D. H., Stea, D., & Soda, G. (2022). Intraorganizational network dynamics: past progress, current challenges, and new frontiers. *Academy of Management Annals*, 16(2), 853-897.
- Jia, S. (2022). Entrepreneurial Constructivist: Start-ups from Opportunities to RBV in Market Uncertainties. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2022, No. 1, p. 13910). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- Josefy, M., Kuban, S., Ireland, R. D., & Hitt, M. A. (2015). All things great and small: Organizational size, boundaries of the firm, and a changing environment. *Academy of Management Annals*, 9(1), 715-802.
- Joseph, J., & Gaba, V. (2020). Organizational structure, information processing, and decision-making: A retrospective and road map for research. *Academy of Management Annals*, 14(1), 267-302.
- Knight, A. P., Greer, L. L., & De Jong, B. (2020). Start-up teams: A multidimensional conceptualization, integrative review of past research, and future research agenda. *Academy of Management Annals*, 14(1), 231-266.
- Kosiol, J., Fraser, L., Fitzgerald, A., & Radford, K. (2023). Resource-based view: A new strategic perspective for public health service managers. *Asia Pacific Journal of Health Management*, 18(1), 8-19.

- Lazar, M., Miron-Spektor, E., Agarwal, R., Erez, M., Goldfarb, B., & Chen, G. (2020). *Entrepreneurial team formation. Academy of Management Annals*, 14(1), 29-59.
- Lievens, F., Harrison, S. H., Mussel, P., & Litman, J. A. (2022). Killing the cat? A review of curiosity at work. *Academy of Management Annals*, 16(1), 179-216.
- Mainemelis, C., Kark, R., & Epitropaki, O. (2015). Creative leadership: A multi-context conceptualization. *Academy of Management Annals*, 9(1), 393-482.
- Maitlis, S., & Christianson, M. (2014). Sensemaking in organizations: Taking stock and moving forward. *Academy of Management Annals*, 8(1), 57-125.
- Massa, L., Tucci, C. L., & Afuah, A. (2017). A critical assessment of business model research. *Academy of Management Annals*, 11(1), 73-104.
- Mehmood, K., Zia, A., Alkatheeri, H. B., Jabeen, F., & Zhang, H. (2023). Resource-based view theory perspective of information technology capabilities on organizational performance in hospitality firms: a time-lagged investigation. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 14(5), 701-716.
- Mola, L., Gaudenzi, B., & Rossignoli, C. (2020). E-commerce and E-supply chain resources and capabilities in the fashion industry: A dynamic view. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2020, No. 1, p. 17517). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- NANA, A., LAVIOLETTE, E. M., & Theodoraki, C. (2022). A Resource-based View (RBV) of Entrepreneurial Sourcing Within the Pre-incubation Ecosystem. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2022, No. 1, p. 17712). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- Nasution, M. D. T. P., Rafiki, A., Lubis, A., & Rossanty, Y. (2021). Entrepreneurial orientation, knowledge management, dynamic capabilities towards e-commerce adoption of SMEs in Indonesia. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 12(2), 256-282.
- Noble, D., & Mazzei, M. (2018). The Diminishing Role of Tacit Knowledge: An Opportunity-Based Theory of the Digital Economy. *Academy of Management Global Proceedings*, (2018), 166.
- Ocasio, W., Pozner, J. E., & Milner, D. (2020). Varieties of political capital and power in organizations: A review and integrative framework. *Academy of Management Annals*, 14(1), 303-338.
- Okorie, O., Russell, J., Cherrington, R., Fisher, O., & Charnley, F. (2023). Digital transformation and the circular economy: Creating a competitive advantage from the transition towards Net Zero Manufacturing. *Resources, Conservation and Recycling*, 189, 106756.
- Ones, C. O. (2016). Construct Mixology: Forming New Management Constructs by Combining Old Ones.
- Peters, R. M., van Gensen, G., Isaacs, E. B. H., Botha, M. J., & Naicker, V. (2014). Education and small business growth: A gender perspective of two divergent provinces in South Africa. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 13(5), 1127-1140.
- Posen, H. E., Ross, J. M., Wu, B., Benigni, S., & Cao, Z. (2023). Reconceptualizing imitation: Implications for dynamic capabilities, innovation, and competitive advantage. *Academy of Management Annals*, 17(1), 74-112.

- Sancha, C., Gutierrez-Gutierrez, L., Tamayo-Torres, I., & Gimenez Thomsen, C. (2023). From corporate governance to sustainability outcomes: the key role of operations management. *International Journal of Operations & Production Management*, 43(13), 27-49.
- Salsabila, S., Radhiana, R., Juwita, J., & Mauliza, P. (2022, December). Challenges of the Resource-Based View Approach in Improving Business Organizational Performance. In *Proceedings of International Conference on Multidisciplinary Research* (Vol. 5, No. 2, pp. 120-125).
- Schilke, O., Hu, S., & Helfat, C. E. (2018). Quo vadis, dynamic capabilities? A content-analytic review of the current state of knowledge and recommendations for future research. *Academy of management annals*, 12(1), 390-439.
- Schnackenberg, A. K., Bundy, J., Coen, C. A., & Westphal, J. D. (2019). Capitalizing on categories of social construction: A review and integration of organizational research on symbolic management strategies. *Academy of Management Annals*, 13(2), 375-413.
- Scott, J. (2006). Social research and documentary sources. *Documentary Research*, 1, 23-79.
- Sengul, M., Costa, A. A., & Gimeno, J. (2019). The allocation of capital within firms. *Academy of Management Annals*, 13(1), 43-83.
- Silvestri, R., Adamashvili, N., Fiore, M., & Galati, A. (2023). How blockchain technology generates a trust-based competitive advantage in the wine industry: a resource based view perspective. *European Business Review*, (ahead-of-print).
- Williams, T. A., Gruber, D. A., Sutcliffe, K. M., Shepherd, D. A., & Zhao, E. Y. (2017). Organizational response to adversity: Fusing crisis management and resilience research streams. *Academy of management annals*, 11(2), 733-769.
- Wigand, R. T. (1997). Electronic commerce: Definition, theory, and context. *Information Society*, 13(1), 1-16. <https://doi.org/10.1080/019722497129241>
- Wowak, A. J., Gomez-Mejia, L. R., & Steinbach, A. L. (2017). Inducements and motives at the top: A holistic perspective on the drivers of executive behavior. *Academy of Management Annals*, 11(2), 669-702.
- Zahra, S. A., Neubaum, D. O., & Hayton, J. (2020). What do we know about knowledge integration: Fusing micro- and macro-organizational perspectives. *Academy of Management Annals*, 14(1), 160-194.

Translated Thai References

- Department of Business Development. (2018). *Easy Online Shop: A guide to opening an online store*. Retrieved August 10, 2024, from <https://www.dbd.go.th/download/ecommerce> (in Thai)
- Electronic Transactions Development Agency. (2022). *Value of e-Commerce Survey in Thailand*. Retrieved August 10, 2024, from <https://www.eta.or.th/th/> (in Thai)
- Kasikom Research Center. (2022). *E-commerce continues to grow. despite a slowdown: B2C e-commerce market value expanded by an average of 26% per year over the past 3 years; expected to grow 4-6% in 2023, capturing 16% of the total retail market*. Retrieved August 10, 2024, from <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/B2C-E-Commerce-z3361.aspx> (in Thai)